

Riigi eelarvestrateegia (RES) ja Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastamise (TA) teemaleht, mai 2019

(2/2019)

RIIGI EELARVESTRAATEEGIAS 2020-2023 on välja toodud olulisemad teadus- ja arendustegevust toetavad tegevused:

- Valitsus on seadnud pikemaajaliseks eesmärgiks erasektori TA kulude kasvu 2%-ni ja avaliku sektori TA kulude kasvu 1%-ni SKP-st.
- Järgmise nelja aasta jooksul suunatakse täiendavalt avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kulutusteks 152,4 miljonit eurot.
- Analüüsitakse võimalusi ettevõtete rakendusuringute toetamise ümberkorraldamiseks ja vastavalt võimalustele toetuse suurendamiseks tulevikus.
- Uue meetmena avatakse teadus- ja tehnoloogiamahukate iduettevõtete toetusfond.
- Alustatakse ettevõtete harulitute arendusnõunike toetusega.
- Eesti on aktiivne liige Euroopa Kosmoseagentuuris. Ettevõtted ja teadusasutused osalevad ESA kõrgtehnoloogiliste lahenduste hangetel ja teistes tegevustes, samuti teistes rahvusvahelistes koostöövõrgustikes (2,6 mln eurot aastas).
- Nähakse ette vahendid Eesti liitumiseks CERNi ehk Euroopa Tuumauuringute Keskusega (1,4 mln eurot) ning EUROSTARS programmis osalemiseks.
- Koostatakse ettevõtete vajadustest lähtuvalt ja ettevõtete huvidele vastav kohalike ressursside väärindamise (toit, puit, maavarad) teadusprogramm.
- Jätkatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teadusprogrammi elluviimist.
- Doktoritööde efektiivsuse tõstmiseks valmistatakse ette doktoritööde reformi doktorantidest nooremteadurite kujundamiseks.

Ülevaates on kasutatud järgmisi allikad: Riigi eelarvestrateegia, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Statistikaameti andmed (Statistikaamet – tabel TD052, uuendatud viimati 27.12.2018) ning OECD andmed (OECD. Main Science and Technology Indicators Database. www.oecd.org/sti/msti.hmt (03.06.2019)).

1. Kevadine majandusprognos 2019 ning RES-is planeeritud vahendid teadus- ja arendustegevusele

	2019	2020	2021	2022	2023	2020-2023 kokku
SKP, mln eurot	27 198	28 706	30 238	31 756	33 312	
SKP nominaalkasv, %	6,0	5,5	5,3	5,0	4,9	
Tarbijahinnaindeksi muutus, %	2,1	2,2	2,0	2,0	2,0	
Keskmine palk, eurot	1398	1471	1544	1621	1701	
Keskmise palga nominaalkasv, %	6,4	5,2	5,0	4,9	4,9	
Olemasolevad TA vahendid 2018. a seisuga (HTMi ja teiste ministereeriumide TA valdkonna planeeritav eelarve kokku), mln eurot	193,2	191,2	183,5	176,7	176,7	
Olemasolevate vahendite osakaal SKP-st, %	0,71%	0,67%	0,61%	0,56%	0,53%	
RES 2020-2023 (0,71% SKP-st), mln eurot	193,2	203,8	214,7	225,5	236,5	
kasv võrreldes eelmise aastaga, %		5,5	5,3	5,0	4,9	
RES 2020-2023 lisanduvad vahendid, mln eurot		12,6	31,2	48,8	59,8	152,4
Teadus- ja arendusnõukogu (TAN) soovitus 1% saavutamiseks*	0,71%	0,83%	0,92%	1,00%	1,00%	
TANis kokkulepitud Teadusleppe 2018 täitmiseks vajalik summa võrreldes seni kavandatud valitsussektori TA valdkonna eelarvega, mln eurot		47,1	94,7	140,9		
Lisaraha vajadus võrreldes eelneva aastaga, mln eurot		47,1	47,6	46,2		
TAI rahastamise maht arvestades TANI soovitus ja Rahandusministeeriumi (RM) 2019. a kevadist prognoosi, mln eurot*		238,3	278,2	317,6	333,1	
TANI soovitusel lisaraha vajadus võrreldes RES-is kavandatuga, mln eurot		34,4	63,5	92,1	96,6	286,6

*13.02.2019 TAN otsustas: Teadusleppe osapooltel lähtuda teadus- ja arendustegevuse rahastamise 1% eesmärgi arvestamisel HTM-i ja RAM-i poolt välja pakutud metoodikast. Teadus- ja arendustegevuse valdkonna rahastamise prognoos 1% SKP-st taseme saavutamiseks on 2020 0,83%, 2021 0,92%, 2022 1,0%.

2. 2009-2019 HTM teaduseelarve ning tõukefondide ja teiste põhiinstrumentide osakaal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HTM teaduseelarve kokku, mln eurot	93,1	116,6	136,7	139	141,4	155	141,9	131,9	137,8	151	171
sh välisrahastus ja riigi kaasfinantseerimine	33,9	62,5	80,6	82	84,9	88,3	81	63,3	63,3	63,1	74,9
sh uurimistoetused	39,6	37,8	37,9	37,8	37,7	38	42,4	37,9	39,4	40,2	40,2
sh baasfinantseerimine	7,8	7,2	7,2	7,2	7,2	8,4	9,3	13,9	16,9	26,9	39,1
Põhiinstrumentid (uurimistoetused ja baasfinantseerimine) kokku, mln eurot	47,4	45	45,1	45	44,9	46,4	51,7	51,8	56,3	67,1	79,3
Põhiinstrumentide osakaal HTM teaduseelarvest, %	50,9%	38,6%	33,0%	32,4%	31,8%	29,9%	36,4%	39,3%	40,9%	44,4%	46,4%
Välisrahastuse osakaal HTM teaduseelarvest, %	36,4%	53,6%	59,0%	59,0%	60,0%	57,0%	57,1%	48,0%	45,9%	41,8%	43,8%

3. Teadus- ja arendustegevuse rahastamise osatähtsus SKP-st 2017. a – riikide võrdlus

	Avaliku sektori TA kulutuste osakaal SKP-st (%)	Erasektori TA kulutuste osakaal SKP-st (%)	TA kulutuste osakaal SKP-st kokku (%)
Taani	1,08	1,98	3,06
Norra	0,99	1,12	2,11
Rootsi	0,98	2,35	3,33
Soome	0,94	1,82	2,76
Saksamaa	0,93	2,09	3,02
Austria	0,93	2,23	3,16
Korea	0,87	3,68	4,55
Belgia	0,83	1,77	2,60
Holland	0,82	1,17	1,99
Island	0,75	1,38	2,13
Prantsusmaa	0,73	1,46	2,19
Euroopa Liit (15 liikmesriiki)	0,70	1,41	2,11
Eesti	0,66	0,63	1,29
Tšehhi	0,66	1,13	1,79
Euroopa Liit (28 liikmesriiki)	0,66	1,31	1,96
Jaapan	0,64	2,57	3,20
USA	0,63	2,15	2,79
Portugal	0,63	0,69	1,32
Iisrael	0,59	3,96	4,54
Luksemburg	0,58	0,68	1,26
Kreeka	0,57	0,56	1,13
Leedu	0,57	0,31	0,88
Hispaania	0,54	0,66	1,20
UK	0,50	1,16	1,66
Itaalia	0,50	0,85	1,35
Sloveenia	0,46	1,39	1,85
Slovakkia	0,40	0,48	0,88
Läti	0,37	0,14	0,51
Poola	0,36	0,67	1,03
Ungari	0,35	1,00	1,35
Liibüa	0,31	0,74	1,05

Teemaleht, sellel toodud andmed Exceli formaadis on kättesaadaval ETAg-i kodulehel:

<http://www.etag.ee/tegevused/uuringud-ja-statistika/statistika/>

Kontakt: ETAg-i analüüsiosakond, <http://www.etag.ee/teadusagentuur/kontaktid/analusiosakond/>

Lisa 1. 2018. a suvine majandusprognosis ning teadus- ja arendusnõukogu (TAN) otsus

Väljavõte TANI protokollist 13.02.2019:

Otsus: 1. Teadusleppe osapooltel lähtuda teadus- ja arendustegevuse rahastamise 1% eesmärgi arvestamisel HTMi ja RAMi poolt välja pakutud metoodikast, fikseerides algseisu järgnevas tabelis:
 Teadus- ja arendustegevuse valdkonna rahastamise prognoos 1 % SKP-st taseme saavutamiseks (tuh eurot)

	2018	2019	2020	2021	2022
SKP rahandusministeeriumi 2018.a. suvine prognoos	25 469 000	27 068 000	28 640 000	30 218 000	31 849 000
HTM teadus- ja arendustegevuse (TA) valdkonna eelarve	129 594	144 317	143 308	141 530	135 950
Teiste ministeeriumite TA valdkonna eelarve	48 406	48 877	47 891	42 019	40 728
Valitsussektori TA valdkonna rahastamise eelarve kokku	178 000	193 194	191 199	183 549	176 678
1 % SKPst	254 690	270 680	286 400	302 180	318 490
Teadusleppe 2018 1% suunas liikumise tempo (siht)		0,71%	0,83%	0,92%	1,00%
Teadusleppe 2018 täitmiseks vajalik summa võrreldes RES senikavandatud valitsussektori TA valdkonna eelarvega			46 513	94 457	141 812
Lisarahaga vajadus võrreldes eelneva aastaga			46 513	47 944	47 355
Valitsussektori TA valdkonna rahastamise eelarve koos lisarahaga (tuh eurot)			237 712	278 006	318 490